

Pohod na Cesarski vrh 11.07.2015

Spoštovane gospe in gospodje, dragi pohodniki, predstavniki družbenega in političnega življenja vsi, ki imate radi Slovenijo.

Letos smo se tako drugič zbrali na tem kraju, kjer sta v osamosvojitveni vojni izgubila življenje pripadnika TO, Anton Žakelj in Miroslav Moljk.

Pri načrtovanju te prireditve je bilo sprva predvideno le bogoslužje. Šele v zadnjem trenutku sem se odločil povedati nekaj besed o času izpred štiriindvajset let.

K mojemu razmišljanju me je spodbudilo predvsem to, da so me v zadnjem času večkrat spraševali. Kaj se je dogajalo na tem kraju? Slišati pa je vse več takih, ki pravijo, da pri nas sploh ni bilo prave vojne. Češ kaj pa je tistih deset dni, pogledj kaj se je dogajalo na ostalem delu bivše države.

Še povsem živo se spominjam tistega zgodnjega jutra, ko sta me z metanjem kamenčkov v okno in klicanjem prebudila Alojzi Čuk in Jože Tušar. Ko sem ju pozdravil skozi okno z vprašanjem. Zakaj me budita? "Veš Jože Domovina kliče" je dejal Alojzi. Seveda nisem bil presenečen, a vseeno ni bili lahko zapustiti ženo, otroka in dom.

Šele mnogo let po tem sem izvedel, da so nas takrat lahko poklicali zgolj zaradi uspešne akcije zavzetja vojaškega skladišča v Borovnici. Saj prej zaradi razorožitve TO sploh ni bilo dovolj orožja za našo obrambo.

Oblekel sem vojaško uniformo, ki sem jo hranil doma. Kapo, tako imenovano titovko z pripadajočim simbolom pa dal ženi z naročilom, da jo uniči. Zbrali smo se v takrat nastajajoči obrtni coni za klijem, od tam pa v Kališe, kjer so nas na hitro oborožili in že smo se v civilnem kamionu pod ponjavo peljali čez Rovte, Podlipo v Ligojno, kjer smo zasedli položaje. Skoraj vsi smo se dobro poznali, saj smo bili sosede, sošolci prijatelji...

Bila je vojna. Imeli smo pravo orožje in prave naboje in vse nas je bilo še kako strah. Tudi če ni bilo treba ubijati in ne izstreliti niti enega samega strela. Tisti, ki je kdaj imel obute vojaške škornje dobro ve kako je.

Po nekaj dneh smo se premestili na nove položaje. Prav tukaj čez železniško progo v zapuščeni stavbi smo si pripravili zasilna ležišča.

Po podpisu Brionske deklaracije smo si lahko malo oddahnili. Kmalu izvemo, da se bomo lahko vrnili na svoje domove v objem svojih najdražjih. Že smo bili polni načrtov in idej za prihodnost. Tistega dne zjutraj, ko so nam sporočili, da se vrnemo domov, pa že načrtujemo postanek ob hladnem pivu na za vse primernem kraju, da nazdravimo srečnemu koncu.

Žal je bila usoda drugačna. Po dolgotrajnem čakanju je le prispelo vozilo na katerega smo naložili vso opremo in sebe. V polnem pričakovanju je kamion zapeljali čez železniško progo na cesto v smeri Logatca.

Silovit udarec, pok in mučna tišina. Kamion začne nekontrolirano peljati vzvratno. Nekdo zakliče "bežimo". Bali smo se eksplozije saj je bil kamion poln eksploziva. Sedim povsem zadaj zato med prvimi skočim in se ustavim na mostu čez železnico. Na srečo se kamion ustavi ob robu ceste. Takoj se vrnemo in pomagamo ranjenim iz njega. V dani situaciji ne vidiš celotne slike. Posvetiš se prvemu, ki mu lahko pomagaš. Takrat še nisem vedel za vso tragiko. Skušal sem pomagati prijatelju, ki se vsake toliko časa izgubi in spet pride nazaj. Ne verjameš ko prvič slišiš, da dveh ni več. In res eden sošolec in drugi sokrajan in še mlajši od mene. Čas se ustavi. Prebudi se eno veliko vprašanje "zakaj". Zakaj on, zakaj ne ti? Od nekje pride občutek krivde. Pa spet zakaj je Bog izbral onadva zakaj ne mene? Ta odgovor še čakam. Vem pa, da bom z vso vnemo ohranjal spomin na soborca, ki nista oklevala tistega jutra, ko jima je nekdo drug, morda z drugačnimi besedami prišel povedat, da ju kliče Domovina.

Za konec pa bi rad povedal še nekaj za premislek. Smo ravno v jubilejnem letu, ko se na različne načine spominjamo konca druge svetovne vojne. Eni glasno z velikim zanosom in drugi v grenki bolečini tiho v molitvi.

Pred nedavnim mi je šofer, ki je imel svoj kamion v barikadi, ki je nekaj sto metrov stran z pomočjo pogumnih teritorialcev, uspešno zaustavila oklepno enoto iz Vrhniko dejal nekako takole. "Veš Jože takrat sem resno razmišljal v katero stran se bo vojna zapeljala. Ali sem na pravi strani, ali se bodo moje kosti pridružile mojim stricem in starim očetom nekje v rudniških jaških ali kraških breznih." Ni bil edini, ki je tako razmišljal. Večina nas je dobro vedela za čase po drugi vojni.

Zato bodimo ponosni na tistih "deset dni" in da smo imeli prave ljudi na pravih mestih. Kajti dober general ni tisti, ki je izgubil večino vojakov. Ampak tisti, ki z minimalnimi žrtvami pripeljal vojsko do zmage.

Pa tudi dober govornik ni tisti ki ure in ure govori. Zato bom raje zaključil in vas le povabil, da se ob letu spet vidimo tukaj.

Predsednik občinskega odbora VSO Logatec

Jože Leskovec